

KRAAT TELEAT

19 15. juuni 93

Lehmad söövad karjamaal,
mudilased marjamaal.
Mina ka, mina ka
tahan lehmaks muutuda!
(vt. lk. 2-3)

KUIDAS "TELEVISIOON" SAI "TELEVISIOONIKS"

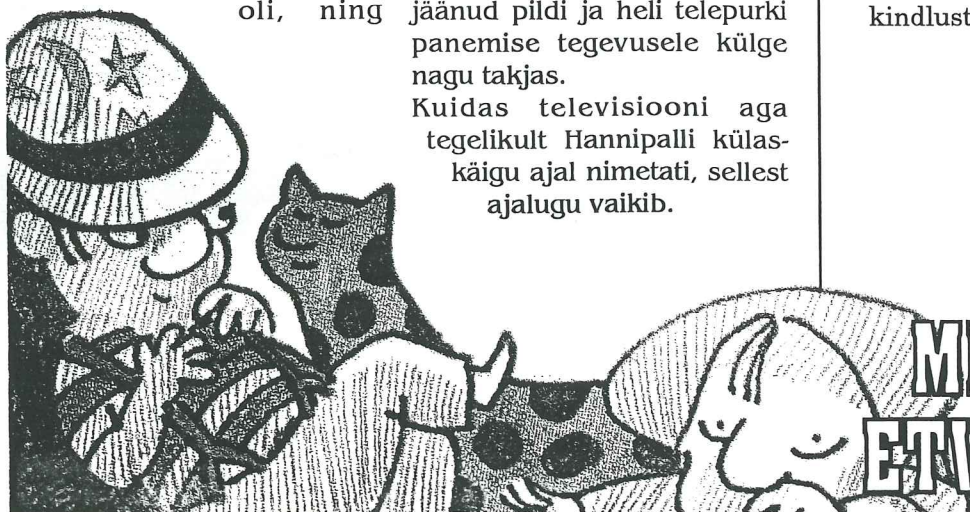
Kas Sa tead, miks televisioon on just televisioon mitte näiteks aeropaag? (Eesti Avalik-õiguslik Aeropaag-see kõlaks uhkelt!) Televisiooni ristiisa on Hannipalli. Lugu juhtunud nii.

Rännanud kord Hannipalli, suur rännumees nagu ta oli, mööda maailma ringi. Jõudnud ühte linna. See olnud ilus linn, nimeks Tallinn. Hannipalli imetlenud tema torne, kitsaid ja laiemaid tänavaid. Linna-rahvas olnud sõbralik ja lahke, kõik naeratanud, olnud rõõmsad. Hannipalli jõudnud ühe maja juurde, mille ees ja ümber veel eriti rõõmsad ja lahked inimesed saginud. Hannipallit hakanud huvitama, mis kena maja see ka on, kus nii palju toredaid ja töökaid inimesi sisse-välja siblib. Läinud meeste juurde, kes maja ees midagi auto peale laadinud (Ilmselt valmistus võttegrupp võttele sõitma, võib tagant-järele järeldada. *Toim.*), tere-
tanud, vabandanud, viisakas inimene nagu ta oli, ning

küsinud, mis kena maja see on ja mida selles ka tehakse. Mehed olnud natuke kehva kuulmisega, arutanud omavahel, mida võõras küll küsida võis ja arvanud, et küllap too teretas ja huvis, kas saate stsenaarium on ikka ka ilusasti valmis kirjutatud. "Tere," vastanud nad nagu ühest suust ja et "vist on". (Järelikult polnud mehed veel toimetajaga kohtunud. *Toim.*) Teadupärast olnud Hannipalli aga ka natuke viletsavõitu kuulmisega, samuti sõitnud üks suur auto parajasti sealt igavese kärina ja mürinaga mööda. "Tere" asemel kuulis ta "tele", edasi veel kehvemini: "visioon". "Ahhaa, televisioon!" mõelnud Hannipalli, tänanud mehi viisakalt ja jätkanud oma reisi.

Hiljem märkinud Hannipalli "televisiooni" oma reisi-päevikusse ja sealt, populaarne ja kuulus nagu see reisipäevik tal oli, läinudki "Televisioon" rahvasse ning jäänud pildi ja heli telepurki panemise tegevusele külge nagu takjas.

Kuidas televisiooni aga tegelikult Hannipalli külas-käigu ajal nimetati, sellest ajalugu vaikib.

MIKS ME ÜLDSE ETV-S TÖÖTAME?

9. juunil toimus ETV toimetajate ja rezhissööride väljasõit Lohusallu, mis kandis nime integratsiooniseminar. See oli loogiline jätk telejuhtkonna strateegiaseminarile. Kohal oli umbes 30 teletegijat. Arutati seda, kuidas kõige targemini edasi elada.

Tõenäoliselt läks päev asja ette. Muu hulgas püüti leida vastust küsimusele, miks me üldse ETV-s töötame - esmapilgul naljakas küsimus, eks. Vastust otsiti rühmatöö vormis ja üldistatult olid tulemused järgmised.

- ETV-s töötamine on elustiil. Kui see konti mööda on, pole kerge loobuda, kuigi vahel tundub kõik mõttetu rabamisena.

Me lihtsalt elame siin.

- ETV-s töötamine annab võimaluse olla elu keskel, näha ja tundma õppida asju, millega me muidu kokku ei puutuks.

See ongi asja võlu.

- Oma võlu on selleski, et ETV-s midagi vajalikku loogiliselt kätte ei tule. Iga asja eest (kaamera, montaaž jne.) pead sa lolli moodi võitlema. Tekib hasart: näis, kas saan!

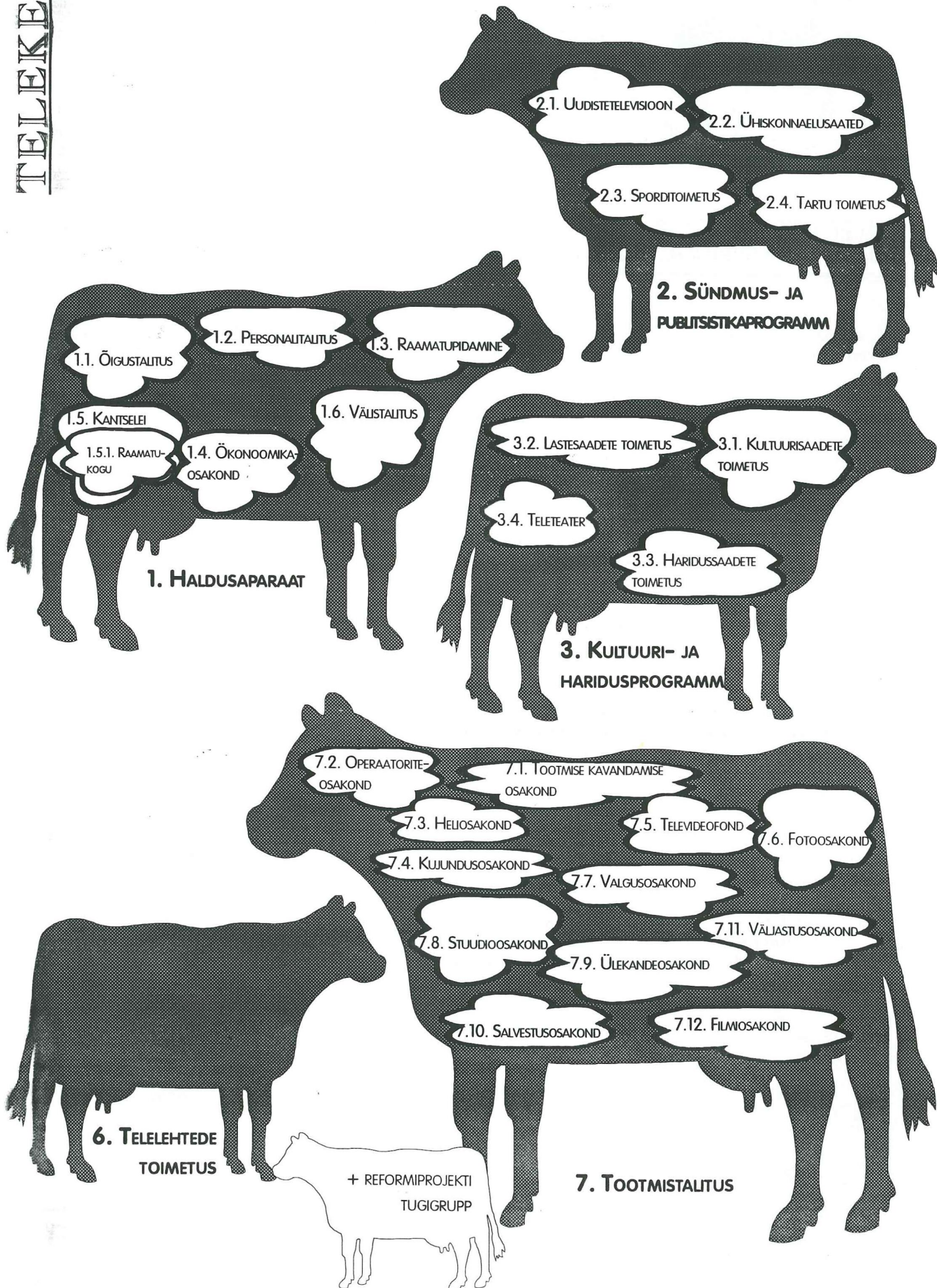
- Võrreldes uute video- ja telefirimadega sisendab ETV siiski rohkem turvalisust ja kindlustunnet. Tuttav on turvaline ja suur telekere kaitseb natuke ikka. Sellepärast töötamegi.

MIKS ME ÜLDSE ETV-S TÖÖTAME?

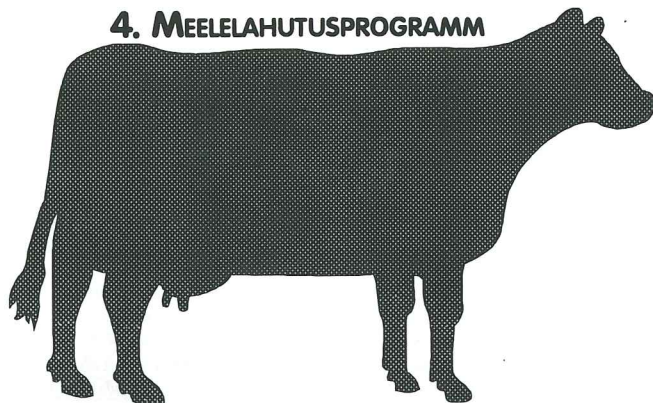

PEADIREKTOR

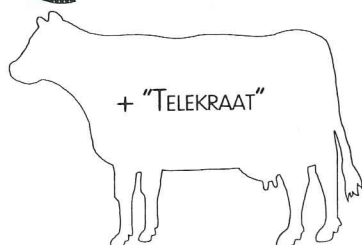
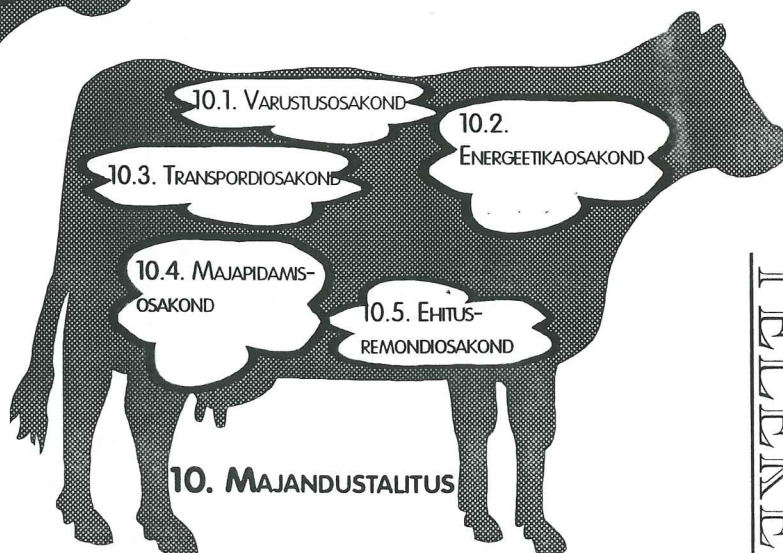
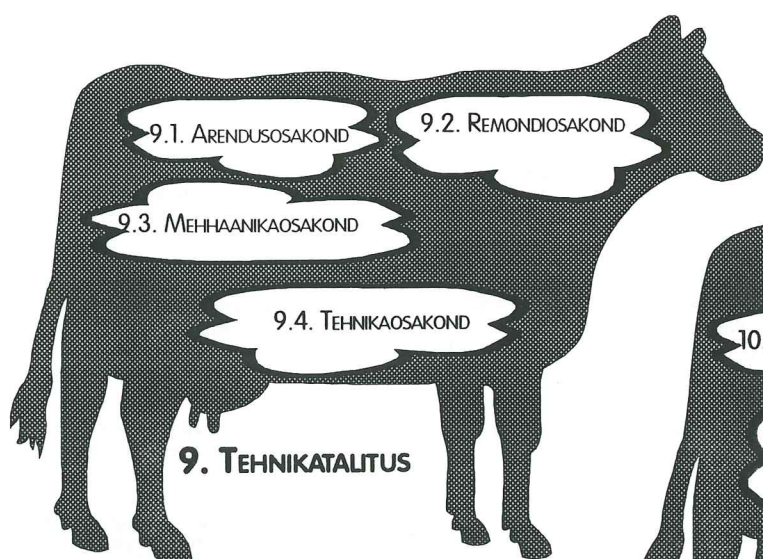
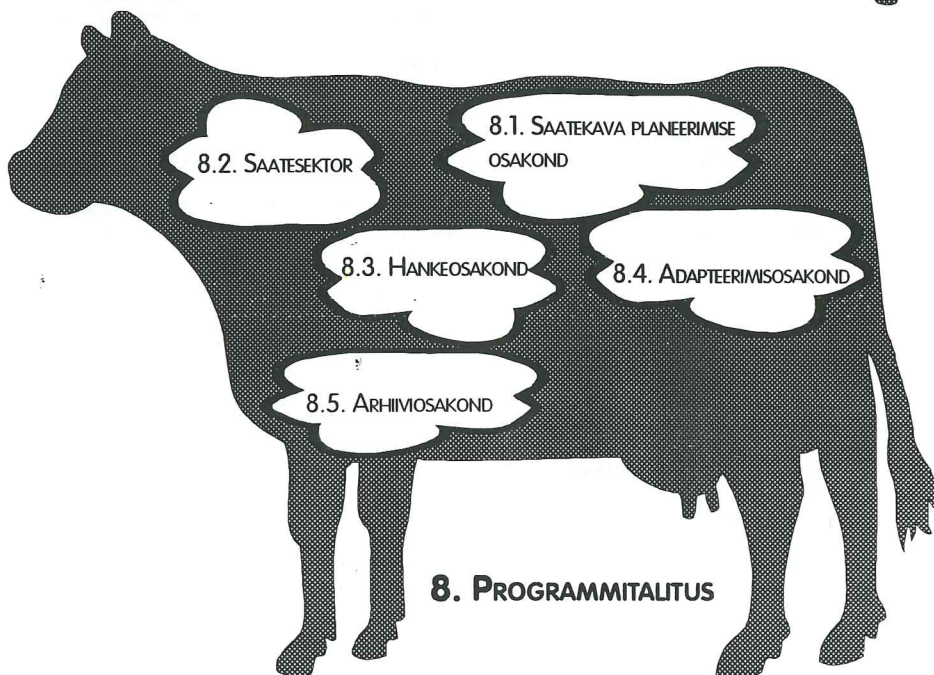
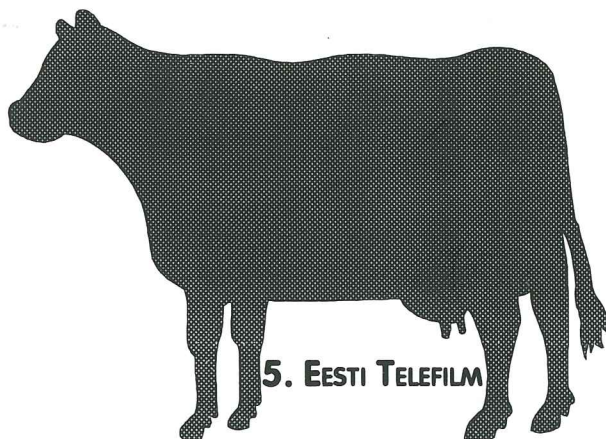

4. MEELELAHUTUSPROGRAMM

5. EESTI TELEFILM

OLGEM TELETÖÖTAJAD, AGA SAAGEM KA INFORMAATORITEKS!

Kätte on jõudmas suvi, puhkuste, reisimiste ja matkamiste aeg.

Tänapäeval pole välismaasõidud ammu enam mingi uudis. Võib-olla planeerid Sinagi just piiri taga puhata. Kujuta nüüd aga ette, milline õud Sind võib haarata, kui pikal reisel uinud (mis päris loomulik), riigisildist end lihtsalt mööda magad ja ärgates ei tea, millisele maale oled jõudnud. Eriti hull on asi veel siis, kui Sa võõrkeeli ei valda. Jamis seal salata-keelteoskus pole etv-lase kõige tugevam külg...

"Telekraat" ulatab siin Sulle oma abistava käe (too siis meilegi selle tasuks naastes nätsu).

Tegelikult polegi siin midagi rasket. Leia esimene koer. See näeb igal maal välja ühesugune. Lasku temaga vestlusesse. Kui ta vastab Sulle AUH-AUH, siis ei ole Sa veel piiri ületanud, oled Eestis. HAU-HAU ütleb koer Soomes ja VOV-VOV Rootsis. Kui ta vastab Sulle GAV-GAV, siis oled tahtlikult või tahtmatult sattunud meie idanaabrite venelaste juurde. Prantsusmaal tervitab koer Sind UA-UA-ga (kirjutatakse OUAH), Inglismaal ja Ameerika Ühendriikides VAU-VAU (kirjapildis, kuigi koerad sealgi kirjutada ei oska, näeb see välja WOW). Kui kutsu ütleb WAUWAU, oled Jaapanis. On ju lihtne, eks?

Mida aga teha siis, kui ühtegi koera silmapiiril pole ja Sulle kõnnib vastu karu või eemal laulab kukk? Ka siis pole midagi keerulist.

Kui karu ütleb MÖMM-MÖMM, oled Eestis, ole rahulik; kui aga MURR, siis Põtrade maal Soomes. BRUM vastab karu Sulle Rootsis, ROAR ütleb ta Inglis- või Ameerikamaal. Vene karu tervitab Sind M-MM-ga. Sina ära löö teda kartma, täna otti ja jätkka oma reisi juba teades, kus oled.

Kui maa on vesisevõitu, siis sealt ära karu otsi. Sealte leia konn, see, kes meil KROOKS teeb. KVAAK ka mõnikord, nii nagu Rootsiski ja Saksamaal. Aga Soomes KRUU ja Prantsusmaal KROO. KUWAKKU vastab Sulle jaapanlasest konn, KROUK konn-inglane ja KVAK-KVAK vene konn.

Kui satud mõne maja juurde, siis looda südamest, et näeksid mõnd teist looma kui kassi. Kassidega on asi võib-olla et kõige segasem. Ja kuigi kirjalikult vestleksid nad Sinuga kõik natuke erinevalt, kõlab nende häälsus peaaegu igal pool peaaegu ühtemoodi - MIÄU. Ainult Jaapani

pilusilmsed kassid ütlevad NYÄ.

Lambaga on maad määrata lihtsam. MÄÄ teeb ta meil ja Soomes, BÄÄ Rootsis ja Saksas. Vene lammas ütleb MEE, prantsuse oma BEE ja inglise lammas BAA.

Kui Sa aga juba mõne talu juures oled, siis kukk on üks kindlaimad häälitsejaid, kelle laulust saad oma olemis-maa selgeks. Meil ja Saksamaal ütlevad nad küll mõlemad KIKERIKII, aga kuna Eestis veel ka KUKKELEEGU, siis kui natuke aega kuulad, on Sul selge pilt, kas oled siin või seal. Soome kukk kireb KUKKO-KIE-KUU - hoopis midagi muud. Rootslase tunned ära KUKLIKO-st ja venelase KUKAREKU-st. Kui kukk aratab hommikut KOKERIKOO-ga, oled Prantsusmaal. KOK-A-DOODL-DOO viitab inglise keelt kõnelevale maale. Jaapan on kaugel ja seal ütleb kukk Sulle "Tere" asemel KOKEKKO.

Ideaaliks katsu mitmeid erinevaid loomi kuulata. Kui ikka kaks-kolm neist viitavad ühele maale, on asi kindel mis kindel. Rootsis näiteks hirmub hobune GRÄGG, mitmel pool endises Nõukogude Liidus rõhib siga HRJU-HRJU jne. Seda loetelu võiks pikalt jätkata, kuid vast aitab kah? Kui Sa nende õpetussõnade peale nüüd ka veel hätta jäd, siis ära tulevikus koduõuest parem välja minegi. Siis pole Sa matkamisteks veel küps. Aga üldiselt: "Telekraat" reisipauna ja - head teed!

Aga kui Sa peaksid matkates sattuma telemajja, kus ei arutleta avalikõigusliku ja era-TV suhetest-võitlemistest, vaid sellest, kuidas teletehnika arengu saavutustele mitte jalgu jätta, võid kindel olla, et oled Jaapani NHK-s. See on Jaapanimaa ainus ja (samal ajal ka) täielikult mittekommerts-telekompanii. Oma rahad saab ta 92% ulatuses lubamaksudest ning ülejäänud osas mitmesuguste ühisprojektide teostamisest ja oma toodangu müügist. NHK aastabüdzhet on ca 1500 miljonit dollarit (vrdl.: ETV-12,7 miljonit dollarit). NHK teeb televisiooni, mis näitab tõsiselt ja kõrgetasemelisi saateid ega näita seebioopereid jms. kergest meelelahutust üldse. NHK-d vaatab tippudel vaid 9% elanikkonnast, see aga ei tähenda sugugi, et keegi tema rahasis vähendada või teda välja suretada tahaks. NHK-l on oma koht ja tema vajalikkuses ei kahelda. NHK kogu-auditooriumi suuruseks arvatakse 41 miljonit

teleperet. Kompanii toodangust moodustab isetehtu 84% ja saatetunni keskmine maksumus on 47.000 dollarit (vrdl.: ETV-s 1993. a. pisut üle 800 dollari).

Kui Sa juba NHK-sse sattunud oled, vaata ringi: äkki näed ka häära Mikio Suzukit, korporatsiooni tegevdirektorit. Temaga võiksid küll pisut juttu ajada. Et Sa aga päris ettevalmistamatult intervjuud tegema ei peaks asuma, heida pilk sellele, mida häära Suzuki viimasel PBI-l (Public Broadcasting International) Brüsselis oma ametivendadele ja -õdedele nende pikkade olemusvõitlust täis sõnavõttude sekka ütles.

NHK tegevdirektori Mikio Suzuki kõne

Tahaksin teiega jagada mõningaid meil tekkinud mõtteid tänapäeva ringhäälingumaailma vaadeldes.

Nagu me kõik oleme aru saanud, on televisioon astunud piirjoonele, kus kohe-kohe hakkavad toimuma drastilised suured muutused - seda nii tehnoloogilises kui sisulises osas.

Tehnoloogia osas puudutab see eelkõige digitaal-aparatuuri kasutuselevõttu, millega koos on tulemas tõeline kanaliuutus. Kookommunikatsioonide ja sidesatelliitide edasiarenemisega kaovad riigipiirid ja meie tegevus muutub ülemaailmseks.

Lisaks sellele juba praegu kasutusel olev HDTV (High Definition TV). Näiteks Jaapanis antakse iga päev eetrisse 8 tundi HDTV-d. Edasi: 16 x 9 ekraanid, mis on tekitanud revolutsiooni kogu teletööstuses ja mille kaudu suureneb drastiliselt edasiantava informatsiooni maht. Samuti on juba homse päeva küsimus meie (NHK) tehnikalabori prototüüpide järgi väljatöötatavad tasapinnalised ekraanid...

Meil on olnud edu ka formaatide erinevusest tulenevate raskuste ületamisel. NHK-s on tänaseks valmis saanud konverter Eureka ja Japani HDTV formaatidele - ja saabki võimalikuks erinevate HD-standardite samaaegne kasutamine.

Ja lõpuks: kiudoptiliste kaablite kasutuselevõtt on andnud tulemuste, mille baasil saab võimalikuks telekommunikatsiooni, ringhäälingu ja arvutitehnoloogia ühendamine.

Koos kõigi nende muutustega oleme astunud uue ajastu lävele. Koos sellega tuleb meil, teletegijail üle kogu maailma, esitada endale tõsine küsimus: kuidas senseid harjumusi ja arusaamasid uutele tingimustele kohandada; kuidas edasi minna, et järele tuleva konkurentsis mitte kaotajaks jääda. Lühidalt öeldes: aeg on meile esitanud tõsise väljakutse. Ja ka oma elumõtet otsides peame lähtume eelkõige sellest.

Toimetusest: Igasuguseid parandusi, täiendusi ja tähelepanekuid loomade keele kohta, mida oma rännuteedel teed, ootab tänulikult "Telekraadi" toimetuse. Niisamuti kõikides telemajades nähtud. Mängigem spioone. Meie kõigi huvides.

Loomade keele uurimise idee pärineb ameeriklaselt Chris Goochilt, loomahääli aitas koguda ja süstematiseerida Annaliisa Sisask. Neile kuulub "Telekraadi" tänu!

VIIMANE KUULUTUS

HARIDUSPROGRAMM VAJAB
REZHISSÖÖRI. TÖÖ MAHT JA TASU
KOKKULEPPEL. HUVILISTEL
PÖÖRDUDA TIINA KANGRO POOLE.

I E A G O L Ö B U S N E R A N I A J I
A N M R O I N U T A S U U S T N A L G
O E Ö L S P O N I L I A R K K K L E Ä
S I R J E M E R I M A A J R O O D M M
T S T Ü Š O D I T E P K A A V R N B E
R K S R G S V L K R A M B E E A A I Ö
A O D I N W A A I A S E M P K R R T J
T D N E I O S I M A R M P U T I A U S
E N I S L T T S M E A A S U R H T K U
R U L T S H E R E T V R R D A O N U G
A A R A U E U T L V U G E A G R U U R
A T A M N S O O E S R N N F O A G S A
S S M N A J K L I A N N I G G I R E M
E E E I A S A V N L I E J E A E Ö J I
L A D H J K L S A L I I V I Š E I N T
L J L K H A T I T A L V I K K I Ö E A
A U O S M R D E I V I P I H O N G S M
K R V E Ö R E K I V S T R A V N I A M
U L U M E R N N A M R U U L O N I E H

Sellest täheruudust leiad vähemalt 35 MAJAg seotud inimese nimed:

Hagi Šein, Ants Uus, Urmas Markna,
Halvi Sursu, Ago Gaskov, Mati
Talvik, Gunta Randla, Sirje Merimaa,
Enn Eesmaa, Riho Raie, Voldemar
Lindström, Lembitu Kuuse, Margus
Jõemägi, Urmas Liiv, Kalle Saare,
Jako Abe, Esta Undo, Raili Nops, Enn
Laidre, Heino Luurmann, Jüri Estam,
Kalev Vapper, Avo Elme, Artur
Granström, Liivi Šein, Ain Varts,
Reet Linna, Tiit Kimmel, Ivi Piho,
Ago Lõbu, Priit Hummel, Ia Ostrat,
Ain Arens ja Tamme Volli.

Ikka paremalt vasakule ja
vastupidi, üles ja alla,
diagonaale mööda!

Tehtud
KUNGLA
DIALOG GP
arvutit

"Telekraat" soovib kõigile
ILUSAT SUVEPUHKUST!

Toimetaja TIINA KANGRO (tuba 210, tel. 4642)
Heiki Meeri, Riho Raie, Tarmo Tilsen (tuba 105, tel. 4605)
Fotod: MM Mammuti Jarhiiv, joonistas Kadi
Paljundatud ETV paljunduskontoris